

15.08.2013.

B
R
O
J

8

BILTEN

**Poljoprivredna savetodavna i
stručna služba Jagodina**

SADRŽAJ BILTENA:

STOČARTVO

-

- Dipl.ing.Dragan Jakovljević

RATARSTVO

-

- Dipl.ing.Milanka Miladinović

- PLODORED

- Dipl.ing.Miodrag Simić

POVRTARSTVO

-

- Dipl.ing Dragan Mijušković

- VAĐENJE KROMPIRA

- Dipl.ing.Mira Miljković

VOĆARSTVO I VINOGRADARSTVO

-

- Dipl.ing.Dejan Jocić

ZAŠTITA BILJA

-

- Dipl.ing. Ljiljana Jeremić

-

- Dipl.ing.Ružica Đukić

STOČARSTVO

Savetodavac za stočarstvo
Dipl.ing.Dragan Jakovljević

RATARSTVO I POVRTARSTVO

Savetodavac za ratarstvo
dipl.ing.Milanka Miladinović

PLODORED

Pravila plodoreda koja treba poštovati da bi plodored imao pozitivan uticaj:

- ❖ Da bi se održala dobra struktura zemljišta,poroznost i vazdušni kapacitet, usev dubokog korenovog sistema treba gajiti posle onih sa plitkim.
- ❖ Travno-leguminozne smeše su usevi koji koji proizvode veliku biomasu korena,a ona hrni zemljišne organizme, posebno kišne gliste, tako da one treba da naslede useve koji daju malu masu korena.
- ❖ Pred kultura usevima koji su veliki potrošači azota, a nemaju sposobnost azotofiksacije treba da budu usevi koji sposobnost azotofiksacije imaju.
- ❖ Lucerka, travno-detelinska smeša, usevi za zelenišno đubrenje, konoplja su usevi koji sprečavaju zakorovljenost zemljišta, te posle njih treba gajiti useve koji sporo niču i osetljivi su na korove.
- ❖ U cilu smanjenja zakorovljičnosti zemljišta menjati lisnate i korenaste useve i žita.
- ❖ Ako se hoće da zemljište uvek bude pod biljnim pokrićem(sprečiti zakorovljenost, stvaranje pokorice, poboljšanje strukture zemljišta, ispiranje hraniva u dublje slojeve, erozija) treba primenjivati presetvu, podsetvu, naknadnu setvu, među setvu i zelenišno đubrenje.
- ❖ Gde se proceni opasnost od zaraze određenim biljnim bolestima ili štetočinama, izbegavati setvu useva koji su na njih osetljivi. Poštovati pravilo o minimalnom broju godina posle kojih neki usev može doći na isto mesto.

- ❖ U cilju povećanja genetičke raznovrsnosti za setvu koristiti smešu useva, odnosno različite sorte istog useva.
- ❖ Postizanje bolje kontrole korova i boljeg rasporeda rada na imanju moguće je ako se smenjuju jare i ozime vrste useva.

Savetodavac za ratarstvo
Dipl.ing. Miodrag Simić

TEHNOLOGIJA GAJENJA GRAŠKA

Priprema zemljišta počinje s jeseni dubokim oranjem koje izvodimo na dubini od 30-ak cm. Predsetvenom pripremom zatvaramo zimske brazde, uništavamo korovsku vegetaciju i vršimo ravnanje zemljišta. Predsetvena obrada izvodi se najčešće roto frezama i ređe drljačama ili grabuljama.

Usev graška voli dobro osunčane, blago nagnute terene jer gajen u senci i na terenima koji zadržavaju vodu znatno utiče na pojavu paogenih koje će uticati i na sam prinos.

Setva graška se obavlja od polovine februara jer mlade biljke odlično podnose mraz od -2 do -4 °C. U našim uslovima optimalni rokovi setve su od 1-20 marta, svaka kasnija setva utiče na visinu prinosa.

Potrebne količine semena variraju i iznose 250-300 kg/ha.

Mere nege – obuhvata zaštita od korova, bolesti i štetočina i u uslovima sa lošim rasporedom i količinom padavina, sa dva, tri navodnjavanja značajno povećavamo prinos. Navodnjavanja izvodi u fazi cvetanja, oplodnje i formiranja mahuna, sa zalivnom normom 30-40 mm.

Đubrenje- grašak ne treba đubriti stajnjakom, a osetljiv je na nedostatak fosfora i kalijuma potrebe za hranivima iznose 30-40 kg N, 60-80 kg P i 80-120 kg K čistih hraniva, u baštenskim uslovima 40-60 gr NPK đubriva formulacije (3x15, 3x16 ili 3x20) i još nekih sličnih formulacija različitih proizvođača.

Mineralna hrniva treba uneti prilikom osnovne obrade, a prihrana azotnim đubrivima se ne preporučuje.

Plodored- ne gajiti ga u monokulturi jer je podložan zemljišnim patogenima i štetočinama, gajiti ga na istim parcelama nakon 4 godine.

Naj pogodniji pred usevi su plodovo povrće, lukovičasto i korenasto povrće, a grašak kao predhodni usev odličan je za kupusnjače i kornišone.

Sortiment-u prvim rokovima setve sejati sorte sa okruglim i glatkim zrnom, a zatim se seju rane sorte sa naboranim zrnom, rane sorte su Tamiši Dunav, a u kasnijim rokovima setve Fruškogorac, Džof idr.

Domaće sorte su Fruškogorac, Vitez, Dunav, Tamiš, Palanački G-65, Kosmaj, Maja a od stranih Džof, Avola, Karina i odomaćene sorte Čudo amerike, Telefon, Triton i sl.

Savetodavac za povrtarstvo
Dipl. ing Dragan Mijušković

VAĐENJE KROMPIRA

Vađenje krompira je tehničko tehnološka operacija kojoj je važno prići krajnje stručno imajući pri tome na umu sve propuste koji negativno mogu da se odraze na kvalitet krtola i dužinu čuvanja. Fizioliški zrele krtole vade se u ravničarskim regionima tokom jula, avgusta i septembra meseca, a u brtskoplaninskim područjima u septembru i oktobru. Na vreme vađenja, osim namene proizvodnje i regiona, bitno utiče pre svega ranostasnost sorte, zatim nivo agrotehnike i ekoloških uslova. U proizvodnji fiziološki zrelog krompira od izuzetne važnosti je očuvati vegetativnu nadzemnu masu u što dužem vremenskom periodu. Time se postiže daleko veći prinos dobrog kvaliteta(s visokim sadržajem suve materije), što je preduslov za uspešno i dugo čuvanje. Krtole su u fazi pune zrelosti kada je vegetativna nadzemna masa potpuno zrela. Listovi i stablo najpre požute, a zatim poležu i postaju smeđe do tamno smeđe boje(bez oštećenja od plamenjače, crne pegavosti, krompirove zlatice i dr.)

Odumiranje nadzemnog vegetativnog dela“ cime“ završen je proces premeštanja asimilativa, stvorenih u procesu fotosinteze iz nadzemnih delova u podzemne vegetativne organe- krtole. One se tada lako odvajaju od stolona, pokožica je potpuno očvrsla, što uz povoljnu vlažnost zemljišta omogućava lako i uspešno vađenje. Nedozrela, bujna vegetativna masa(kod kasnijih sorata) i zakorovljene parcele otežavaju uspešno vađenje, te je tada neophodno uništavanje cime i korova tarupiranjem ili primenom hemiskih preparata(reglone ili reglone forte 4-5 l/ha). Krompir se vadi ručno i mašinski. U našim uslovima krompir senajčešće vadi vadilicama, te nakon vađenja se organizuje ručno sakupljanje krtola.

Prilikom sakupljanja se izdvajaju sitne frakcije i oštećene krtole. Nikada ga ne treba koristiti za dalju reprodukciju, sadnju naredne godine jer je male biološke vrednosti i u vrlo visokom procentu zaražen virusima.

Krupne frakcije konzumnih krtola se dobro prosušene skupljaju odmah da ne bi duže bile izložene suncu. U protivnom dolazi do promene boje usled biosinteze i nakupljanja hlorofila. Pojava zelene boje je dobar indikator da se u krtolama nalazi povišen sadržaj alkaloida solanin. U ishrani u domaćinstvu ili za preradu ne mogu se koristiti krtole koje su usled direktnog sunčanog zračenja promenile boju u zelenu, kao i krtole krompira koje sadrže više od 20 miligrama procenata solanina. Pri takvim količinama ova materija smatra se štetnom za organizam pa takav krompir nema nikakvu upotrebnu vrednost. Da krompir ne bi bio izložen dejstvu sunčanih zraka, nakon vađenja treba ga preneti pod nastrešice, senjk i sl. da bi se vazdušno prosušio u narednih nekoliko dana i zarasle nastale povrede. Dobro prosušene krtole bez primesa vlažne zemlje, oštećenja, s čvrstom pokožicom i visokim sadržajem suve materije, uspešno se mogu čuvati u narednih 6-8 meserci u ventilatornim skladištima. Malo lošije uslove za čuvanje pruža čuvanje u šupama, podrumima, stajama, a najlošije uslove pruža trapljenje krtola.

Savetodavac za povrtarstvo
Dipl.ing. Mira Miljković

VOĆARSTVO

Savetodavac za voćarstvo i vinogradarstvo

Dipl.ing. Dejan Jocić

ZAŠTITA BILJA

Savetodavac za zaštitu bilja
Dipl.ing. Ljiljana Jeremić

Savetodavac za zaštitu bilja
Dipl.ing. Ružica Đukić